

skal vælges af forbrugerne eller kommunerne i virksomhedens forsyningsområde, jf. § 43.

Som anført ovenfor under pkt. 3.2.6 vil vilkåret om forbrugerindflydelse ikke blive stillet i forhold til de virksomheder, der ikke måtte opfylde dette vilkår ved lovforslagets fremsættelse, jf. herved miljø- og energiministerens adgang til at dispensere i lovudkastets § 40, stk. 4, og § 43, stk. 3.

Reglerne om forbrugerindflydelse vil imidlertid begrænse muligheden for at afhænde ejerandele i virksomhederne til andre end forbrugerne, herunder kommuner. Dette gælder særligt kravet om bestemmende forbrugerindflydelse i lovudkastets § 40.

Spørgsmålet er derfor, om denne begrænsning må antages at indebære ekspropriation. Herom bemærkes navnlig følgende:

Bestemmelserne om forbrugerindflydelse er af generel karakter og gennemføres som tidligere nævnt som led i en omfattende elreform.

Bestemmelserne har til formål at sikre, at de værdier, som er opsparet under den gældende elforsyningslov, også fremover vil komme forbrugerne til gode. Bestemmelserne sigter endvidere på at bevare den nuværende struktur på elforsyningsområdet, hvor distributionsvirksomhederne (netvirksomhederne) udgør kernen i den ejer-mæssige opbygning.

Virksomhederne har som tidligere nævnt ikke en grundlovsbeskyttet forventning om frit at kunne råde over den værdistigning på virksomhedernes aktiver, som lovændringen måtte bewirke. Virksomhederne har heller ikke en grundlovsbeskyttet forventning om, at der gennemføres en større liberalisering end den, der er lagt op til i lovudkastet.

Der henvises i øvrigt til de synspunkter, der er angivet i pkt. 5.3.3 ovenfor.

Sammenfattende må det efter Justitsministeriets opfattelse antages, at de krav om forbrugerindflydelse, der er i lovudkastets § 40 og § 43, ikke har karakter af ekspropriation.

Den omstændighed, at bestemmelserne i lovudkastets § 40 og § 43 lægger vægt på ejerstrukturen ved lovforslagets fremsættelse, kan ikke i sig selv antages at indebære, at der – for at undgå ekspropriation – skal dispenseres fra kravet om forbrugerindflydelse efter § 40, stk. 4, eller § 43, stk. 2. Herom henvises til pkt. 5.3.2 ovenfor.

Det tilføjes, at det ikke er korrekt, når det i advokat Claus Høeg Madsens notat anføres, at lov-

udkastets § 43 vil betyde, »at mindst $\frac{2}{3}$ af selskabets bestyrelse udpeges af *andre end selskabets ejere*« (fremhævet her) (notatets side 4). Lovudkastet betyder, at det forsyningspligtige selskab vil være ejet af netselskabet, og netselskaberne opfylder i dag efter det oplyste de foreslåede krav til forbrugerindflydelse. Ejerne af et netselskab vil herigennem kunne udpege medlemmerne af bestyrelsen i forsyningsselskabet.

5.3.6. Bestemmelsen i lovudkastets § 35

Lovforslagets § 35 tillægger staten forkøbsret til større transmissionsnet, netforbindelser til udlandet og ejerandele i virksomheder, der ejer sådanne net, samt ejerandele i systemansvarlige virksomheder.

Ved vurderingen af, om bestemmelsen udgør ekspropriation, må der efter Justitsministeriets opfattelse lægges vægt på, at lovudkastets § 35 har generel karakter og indgår som led i en samlet elreform.

Hertil kommer, at bestemmelsen ikke tvinger de berørte virksomheder til at sælge, men alene giver en forkøbsret for staten, når en elvirksomhed ønsker at frasælge de nævnte aktiver m.v.

Endvidere må der efter Justitsministeriets opfattelse lægges vægt på, at bestemmelsen i lovudkastets § 35 er udformet således, at den pågældende virksomhed ikke lider tab, hvis staten vælger at udnytte sin forkøbsret. Det skyldes, at prisen efter bestemmelsens stk. 3 fastsættes på almindelige markedsvilkår, og at prisen i tilfælde af uenighed skal fastsættes af taksationskommissionen efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Det bemærkes i øvrigt, at der i lovgivningen findes eksempler på bestemmelser, der tillægger det offentlige forkøbsret, uden at der herved er tale om ekspropriation. Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til jordkøbslovens §§ 20-26 og naturbeskyttelseslovens § 57, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 967 af 16. december 1998 om amtsrådenes beføjelser ved genopretning af vådområder.

På den anførte baggrund må det efter Justitsministeriets opfattelse antages, at bestemmelsen i lovudkastets § 35 ikke indebærer ekspropriation.

Justitsministeriet forudsætter i den forbindelse, at forkøbsretten om nødvendigt viger for eventuelle eksisterende forkøbsrettigheder.